

Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

№10(18)2025

*Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського МОЗ України*

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська Асамблея докторів наук з
державного управління*

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 10(18) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group "Scientific Prospects"

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 10(18) 2025

Kyiv – 2025

ISSN 3041-1572Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18))

“Суспільство та національні інтереси”: журнал. 2025. № 10(18) 2025. С. 803.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 920 від 26.06.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 281 Публічне управління та адміністрування

Рекомендований до друку Президією Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення № 3/10-25, від 05.10.2025)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Асоціації науковців України, Інституту освіти Азербайджанської Республіки

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів освітніх, гуманітарних наук, громадського здоров'я, публічного управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Теренда Наталія Олександрівна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Члени редакції журналу серії «Громадське здоров'я»:

- **Іншакова Ганна Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Керецман Анжеліка Олексіївна** – кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної медицини та гігієни медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
- **Ковальська Оксана Романівна** – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Далина Галицького (Львів, Україна)
- **Корильчук Неоніла Іванівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Нагорна Антоніна Максимівна** – доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, лабораторія епідеміологічних досліджень, профпатології та моніторингу професійного здоров'я ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМНУ» (Київ, Україна)
- **Панчишин Наталія Ярославівна** – кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Сатурська Ганна Степанівна** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Трущенко Людмила Вікторівна** – доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Шульгай Аркадій Гаврилович** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Члени редакції журналу серії «Публічне управління та адміністрування»:

- **Непомнящий Олександр Михайлович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри архітектури і просторового планування факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, експерт Експертної ради МОН з питань атестації наукових кадрів з суспільних наук (Київ, Україна)
- **Прав Юрій Григорович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри засобів захисту інформації Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
- **Весоловська Марія Кімсанівна** - доктор філософії (PhD) з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри менеджменту організацій Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Дегтяр Олег Андрійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- **Карпінський Борис Андрійович** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, факультет управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Клименко Анастасія Сергіївна** - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Медведчук Оксана Валеріївна** - кандидат наук з державного управління, доцент, Начальник відділу нормативно-методичного забезпечення та управління проектами Міждержавної гільдії інженерів-консультантів (Київ, Україна)
- **Мельниченко Олександр Анатолійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет (Харків, Україна)
- **Пахомова Тетяна Іванівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Шевченко Наталія Олександрівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та права Дніпровської академії неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради (Дніпро, Україна)
- **Шевченко Олександр Олександрович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ, Україна)

Члени редакції журналу серії «Гуманітарні науки»:

- **Бевзо Галина Андріївська** - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін ПВНЗі «Українсько-американський університет Конкордія» (Київ, Україна)
- **Вуколова Катерина Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України (Дніпро, Україна)
- **Горда Оксана Михайлівна** - доктор філософії в галузі 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія», старший науковий співробітник Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Зірка Віра Василівна** - доктор філологічних наук , професор, завідувач Дніпровського відділення Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (Київ, Україна)
- **Литвинська Світлана Віталіївна** - кандидат філологічних наук , доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Островський Олександр Олександрович** - доктор філософії, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, (Берегово, Україна)
- **Стирнік Наталія Сергіївна** - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
- **Супрун Володимир Миколайович** - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- **Чорний Ігор Віталійович** - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)

Члени редакції журналу серії «Освіта/Педагогіка»:

- **Біляковська Ольга Орестівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультет педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Волошин Олена Романівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- **Гончарук Валентина Анатоліївна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Гуменюк Тетяна Костянтинівна** - доктор філософських наук, Заслужений працівник освіти України, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, інноваційно-методичного забезпечення освітнього та наукового процесів Київської муніципальної академії музики ім. Р.М. Глієра (Київ, Україна)
- **Гумеір Гусейн Ахмедов** - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
- **Дибкова Людмила Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Київ, Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Глухів, Україна)

- **Литовченко Ірина Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
- **Марчук Оксана Олександрівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- **Небеленчук Ірина Олександрівна** - доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», (Кіровоград, Україна)
- **Поліщук Наталія Миколаївна** - доктор філософії, 011 Освітні, педагогічні науки, старший викладач кафедри медико біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Трофайла Наталія Дмитрівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з виховної роботи факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Шевчук Лариса Дмитрівна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, інформатики і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, 2025

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2025

© Християнська академія педагогічних наук України, 2025

© Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління, 2025

© автори статей, 2025

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Освіта/Педагогіка»

Kosenko A.V., Bezhenar I.V., Vlasiuk I.V. <i>CASE METHOD AS A TOOL FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION</i>	15
Prytoliuk S., Didkovska T.L., Mazur O.I. <i>INSTRUMENTS AND TOOLS FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION. CASE METHOD</i>	26
Tonkonoh I.V., Katerusha O.V. <i>INFLUENCE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS</i>	37
Бевзюк М.С., Білан В.А. <i>ІНКЛЮЗІЯ ТА СПІВПРАЦЯ ЯК ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІЧ- НОГО ПРОЄКТУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ</i>	46
Дружук І.М. <i>ОРФОЕПІЧНА Й АКЦЕНТУАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНОСТІ – ОСНОВА ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ: СИСТЕМА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕ- СІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»</i>	57
Дудник І.О., Супрунович В.О. <i>ФІЗИЧНА РЕКРЕАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ІНТЕГРАЦІЯ СПОРТИВНИХ ІГОР ТА АДАПТИВНИХ МЕТОДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ</i>	67
Жукова А.Р., Нанівська Л.Л, Деміхова С.В., Сергієнко О.О. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	79
Заболотна І.І., Гензицька О.С., Комлев А.А., Заболотний О.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ВИДАННЯ</i>	90

- Загородня А.А., Захарін С.В.** 103
ФЕНОМЕН ТА КУЛЬТУРА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (1991–2009 РР.): ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
- Зінченко В.П., Хабенко М.Є.** 115
ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
- Іванова Д.Г.** 124
РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
- Іонова О.М., Лупаренко С.Є.** 137
СУТЬ, ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
- Кирієнко О.Г.** 149
ЗАКОНОДАВЧА СИСТЕМА ЩОДО ОСВІТИ ДОРОСЛИХ ТА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ
- Кияновський А.О.** 160
АВТОРСЬКА МОДЕЛЬ ВКЛЮЧЕННЯ ДІТЕЙ У НАУКОВИЙ ПОШУК
- Костолович М.І.** 172
ПРОФЕСІЙНІ ТА ТРАНСВЕРСАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ
- Кравчук О.** 186
АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ДО КОМУНІКАЦІЇ З НЕПОВНОЛІТНІМИ У СОЦІАЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЯХ
- Лунков О.М.** 200
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ
- Мірошніченко А.А., Блощинський І.Г., Мірошніченко В.І.** 213
ФОРМУВАННЯ У БАКАЛАВРІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ЗАСОБАМИ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Нагірний В.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ГАЛУЗІ ПРАВА: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД</i>	224
Павельчук М.О. <i>АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ЧИННИК ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ У ЗВО: НООСФЕРНА ПАРАДИГМА ТА ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	236
Парфанович А.Я., Парфанович І.І. <i>ЗМІСТ ДІАГНОСТИЧНОГО КОМПОНЕНТУ РАННІХ ВІДХИЛЕНЬ У ПОВЕДІНЦІ ІНДИВІДА</i>	246
Подановська Г.В., Городечна Т.В. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ ФОР- МУВАННЯ В УЧНІВ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРАКТИЦІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i>	258
Пріма Р.М., Пріма Д.А., Гончарук О.В. <i>РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК БАГАТОВИМІРНИЙ ФЕНОМЕН</i>	269
Рембач О.О., Гусєва Г.Г., Пікалова А.О. <i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІ- КАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ</i>	278
Семеряк І.З., Саламаха М.Я. <i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ</i>	290
Совгіра С.В. <i>РОЛЬ АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ</i>	299
Стежко Ю.Г. <i>ТЕХНОЛОГІЯ ПОДКАСТИНГУ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	311
Ткачов С.І., Ткачова Н.О., Ткачов А.С. <i>ПЕДАГОГІЧНЕ ДОРАДНИЦТВО ЯК НАУКОВА КАТЕГОРІЯ</i>	323

Удалова О.Ю., Пермінова Л.А., Сабадос Ю.Г. 336
*МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНИХ (SOFT) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
У ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ*

Ходунова В.Л. 346
*МЕТОДОЛОГІЧНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-
ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДЛЯ СОЦІО-
КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*

СЕРІЯ «Публічне управління та адміністрування»

Bilynska M.M., Dolzhenkov O.O. 357
*DEFINITION OF NATIONAL RESILIENCE IN UKRAINE IN THE
SCIENTIFIC THOUGHT OF DOMESTIC RESEARCHERS*

Антипенко І.В., Гаркуша В.П. 369
*АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЗРОСТАННЯ ГІБРИДНИХ
ЗАГРОЗ*

Бельська Т.В. 379
*СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У
ПОСТКОНФЛІКТНИХ КРАЇНАХ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ*

Богданенко А.І. 391
*КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ТЕОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОГО
ПРАВОСЛАВ'Я У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ*

Вишнівський М.В. 405
*КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНОЮ СФЕРОЮ
ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ*

Вознюк О.М., Пашов Р.І. 420
*РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО
УПРАВЛІННЯ РУМУНІЇ*

- Вяхіреєв М.** 430
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ІНТЕГРОВАНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД: МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОВОМУ ПОЛІ
- Гасан О.В.** 443
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ В УКРАЇНІ
- Дегтяр А.О.** 456
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НАСЛІДКАМИ ПРИРОДНИХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
- Дегтяр О.А.** 468
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ВІДБУДОВИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
- Домашевська К.О.** 480
ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «СТІЙКІСТЬ» В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ
- Жаровська О.П.** 490
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
- Запорожець Т.В.** 505
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
- Казюк Я.М., Мороз В.В., Старусева В.В.** 517
СТАН ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПРОДОВЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ
- Костюков В.О.** 526
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АНТИКОРУПЦІЙНИХ ПРАКТИК У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ

Красій М.О.

534

*ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬ-
НИЙ ПРАВОВІ ВИМІРИ*

Криштанович М.Ф.

542

*ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ІНТЕГРАЦІЇ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
СИСТЕМУ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ*

Кушнір В.М.

552

*МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УТВОРЕННЯ, НАРОЩЕННЯ І УПРАВЛІННЯ
СУСПІЛЬНОЮ ЦІННІСТЮ ПРИ ВИКОРИСТАННІ СПОРТИВНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ*

Литовченко Є.П.

569

*ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ ТЕХНО-
ЛОГІЙ У БУДІВНИЦТВІ ЧЕРЕЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО ЕКОНОМІЧНІ
МЕХАНІЗМИ*

583

Лівінський А.І., Петрів І.М., Мельничук О.І.

*АДАПТИВНЕ СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ БІЗНЕСОМ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ*

Наумчук К.М., Тростенюк Т.М., Попович Н.В.

596

*ЛІДЕРСТВО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВРЕГУЛЮВАННІ
СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ПОДОЛАННІ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ*

**Онофрійчук О.П., Авдейчик О.М., Бригідир П.В., Кушнірук О.Ю.,
Малеш С.В., Веремчук І.І.**

606

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Пархоменко-Куцевіл О.І.

616

*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ
МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*

Поворознюк С.П.

626

*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДРИЄМНИЦТВА*

- Радченко О.В., Дакал А.В.** 642
КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ УКРАЇНИ: НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ
- Решота О.А., Кацімон І.М.** 654
ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДІАЛАНДШАФТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТРАТЕГІЇ КОМУНІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ
- Сіденко Ю.Л., Сухарніков В.І., Орлов Д.Ю.** 667
ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЯКОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ
- Сиченко В.В., Рибкіна С.О., Дроб О.М., Горін А.В.** 678
МІЖСЕКТОРАЛЬНА СПІВПРАЦЯ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
- Толмачов О.А.** 689
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ЗОНІ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ (ВІЙСЬК): БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ
- Ушко В.В., Дегтяр О.А.** 706
ФІНАНСОВА МОБІЛІЗАЦІЯ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ
- Феденко Д.О., Деркач О.П.** 720
АГЕНТИ ВПЛИВУ ЯК ФАКТОР ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА РОЛЬ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ
- Хожило М.Е.** 732
УНІКАЛЬНІ НАЦІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ «ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ» В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ З ПОЗИЦІЙ УПРАВЛІННЯ
- Чайковський А.Р.** 748
АКТУАЛІЗАЦІЯ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВИХ ЛІДЕРІВ

Чумакова Г.В., Мельник А.Р.

764

*ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ
ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ*

Шевченко Л.В.

781

*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У
ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ*

Шеметов О.В., Дегтяр О.А.

791

*ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: СУЧАСНІ НАПРЯМКИ, ПРОБЛЕМИ ТА
ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ*

УДК 614.21:32:351:61:316.422

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-517-525](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-517-525)

Казюк Яніна Мирославівна доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління і проєктного менеджменту, Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти», Київ, <https://orcid.org/0000-0002-5003-4896>

Мороз Володимир Васильович кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління і проєктного менеджменту, Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти», Київ, <https://orcid.org/0000-0003-4306-3741>

Старусева Вікторія Вадимівна кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри гігієни та екології, Харківський національний медичний університет, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-3438-5709>

СТАН ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПРОДОВЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

Анотація. Нинішня медична реформа істотною мірою змінила «правила гри» і пріоритети розвитку сфери охорони здоров'я, через що до «традиційних» проблем закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) (зокрема з їхнім ресурсним забезпеченням), додалась необхідність пристосовуватися до нових умов як господарювання та фінансування своєї діяльності, так і комунікації. Практично на кожному етапі реалізації медичної реформи актуалізувалися нові виклики, до значної частини з яких менеджмент ЗОЗ виявився різною мірою підготовленим, що негативно/позитивно позначався на стані цих ЗОЗ. Стан ЗОЗ і результати реалізації публічної політики щодо продовження медичної реформи залежать не лише від професійності менеджменту конкретного ЗОЗ, а і від його приналежності до території з певним статусом. Проведені узагальнення основних показників стану ЗОЗ Харківської області дозволили виявити таке: порівняно найбільша чисельність лікарів припадає на ті спеціальності, які є найбільш затребуваними з боку пацієнтів; 63,4 % лікарів мають певну (здебільшого, вищу) категорію, що позитивно позначається на якості медичних послуг; чисельність лікарів загалом скоротилася на 60,7 % (передусім в сільській місцевості), що свідчить як про зниження потреби у лікарях, так і про втрату кадрового потенціалу ЗОЗ; за рахунок «оптимізації» скоротилась мережа ЗОЗ; скоротилась

штатна чисельність лікарів і молодих спеціалістів з медичною освітою; до чверті зріс дефіцит кадрів лікарів і молодих спеціалістів з медичною освітою; кожний четвертий лікар і кожний восьмий медичний працівник є пенсіонером, що не співмірно більше за число молодих спеціалістів, що наочно свідчить про подальше погіршення вікової структури персоналу ЗОЗ; істотне зростання кількості досліджень наочно відображає як покращання технічного забезпечення ЗОЗ, так і підвищення технологічності надання медичних послуг, що зрештою позитивно впливає на їх якість. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення публічної політики щодо проведення медичної реформи.

Ключові слова: публічна політика; медична реформа; заклади охорони здоров'я; результати; стан.

Kazyuk Yanina Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Professor of the Department of Public administration and Project Management, Institute of Management and Psychology SIHE «University of Educational Management», Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-5003-4896>

Moroz Volodymyr Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Head of the Department of Public administration and Project Management; Institute of Management and Psychology SIHE «University of Educational Management», Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-4306-3741>

Staruseva Viktoriya PhD in Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Hygiene and Ecology, Kharkiv National Medical University, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-3438-5709>

THE STATE OF HEALTHCARE FACILITIES AS A RESULT OF THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC POLICY ON THE CONTINUATION OF MEDICAL REFORM

Abstract. The current healthcare reform has significantly changed the «rules of the game» and priorities for the development of the healthcare sector, adding to the «traditional» problems of healthcare institutions (in particular, their resource provision) the need to adapt to new conditions in terms of both the management and financing of their activities and the implementation of communication policies. At virtually every stage of the implementation of the healthcare reform, new challenges have arisen, many of which the management of healthcare institutions has been prepared for to varying degrees, which has had a negative/positive impact on the state of these healthcare institutions. The state of healthcare institutions and the results of the implementation of

public policy on the continuation of medical reform depend not only on the professionalism of the management of a particular healthcare institution, but also on its location in a territory with a certain status. A summary of the main indicators of the state of healthcare facilities in the Kharkiv region revealed the following: the largest number of doctors are in the specialties that are most in demand by patients; 63,4% of doctors have a certain (mostly higher) category, which has a positive impact on the quality of medical services; the number of doctors has decreased by 60,7% overall (primarily in rural areas), which indicates both a decrease in the need for doctors and a loss of human resources in healthcare facilities; due to «optimization», the network of healthcare facilities has been reduced; the number of doctors and young specialists with medical education has been reduced; the shortage of doctors and young specialists with medical education has increased by a quarter; every fourth doctor and every eighth medical worker is a pensioner, which is disproportionately more than the number of young specialists, clearly indicating a further deterioration in the age structure of healthcare facility staff; a significant increase in the number of studies clearly reflects both an improvement in the technical support of healthcare facilities and an increase in the technological sophistication of medical services, which ultimately has a positive impact on their quality. Further scientific research should be devoted to the development of theoretical provisions and practical recommendations aimed at improving public policy on medical reform.

Keywords: public policy; healthcare reform; healthcare institutions; outcomes; status.

Постановка проблеми. Уповноважені органи публічного управління спрямовують свої зусилля та ресурси на забезпечення доступу населення до якісних медичних послуг, основними надавачами яких є ЗОЗ. Нинішня медична реформа істотною мірою змінила «правила гри» (запровадження принципів автономізації, комерціалізації, «гроші йдуть за пацієнтом») та пріоритети розвитку сфери охорони здоров'я (зокрема, формування спроможної мережі ЗОЗ у межах госпітального округу, перереєстрація ЗОЗ спочатку на комунальні некомерційні підприємства (далі – КНП), а нині на комунальні некомерційні товариства (далі – КНТ)), через що до «традиційних» проблем з ресурсним забезпеченням, додалась необхідність пристосовуватися до нових умов як господарювання та фінансування своєї діяльності, так і реалізації внутрішньої та зовнішньої комунікаційної політики. Практично на кожному етапі реалізації медичної реформи актуалізувалися нові виклики, до значної частини з яких менеджмент ЗОЗ виявився недостатньо підготовленим, що, природно, здебільшого негативно позначався на стані цих ЗОЗ (справедливості заради слід зазначити, що є чимало тих ЗОЗ, які змогли скористатися новими можливостями й значною мірою покращили власний стан і становище на місцевому ринку

медичних послуг). Результати реалізації публічної політики щодо продовження медичної реформи залежать не лише від професійності менеджменту конкретного ЗОЗ, а і від його приналежності до території з певним статусом (окуповані, деокуповані, лінії активних бойових дій, прифронтові, «тилові»). У зв'язку з цим значний інтерес викликає Харківська область, де наявні ЗОЗ розміщено в населених пунктах з усіма видами цих статусів. Усе це й обумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти публічної політики щодо продовження медичної реформи та її впливу на розвиток ЗОЗ відображені в наукових публікаціях і дисертаційних роботах за даною проблематикою, а саме: Бобак А. – обґрунтовано, що одним із найбільших викликів для України є інтеграція новітніх цифрових технологій у систему охорони здоров'я, особливо в умовах регіональних відмінностей у доступності медичних послуг [1]; Бурик З. – встановлено, що для подальшої цифровізації охорони здоров'я необхідно впровадити електронну медичну картку пацієнта, інтегрувати медичні та соціальні сервіси в єдину систему, модернізувати інфраструктуру ЗОЗ і автоматизувати адміністративні процеси, й забезпечити міжвідомчу інтеграцію медичних даних, впровадити електронне управління фінансами, розширити автономію ЗОЗ, посилити кібербезпеку для захисту персональних даних пацієнтів [2]; Венгер І. – удосконалено концептуальні засади оцінки механізмів публічного управління розвитком ЗОЗ [3]; Веренич О. – проаналізовано сучасний стан управлінських механізмів, визначено основні досягнення, окреслено актуальні виклики та запропоновано перспективні напрями розвитку сфери охорони здоров'я [4]; Долгіх М. – обґрунтована модель публічного адміністрування системою охорони здоров'я, реалізацію якої пропонується здійснювати у восьми послідовних напрямках [5]; Мацик В. – удосконалено науковий базис реалізації публічної політики у сфері охорони здоров'я шляхом розробки доктрини модернізації публічної політики [6]; Мельниченко О., Лобойко К., Старусева В. – розроблено концептуальні засади стратегії подальшого розвитку ЗОЗ [7]; Орлова Н., Сіденко Ю., Бишенко Г. – узагальнено організаційні трансформації ЗОЗ метою яких є формування спроможної госпітальної мережі лікарень, здатних надавати якісну та безпечну медичну допомогу пацієнтам, базуючись на потребах населення з урахуванням кращих європейських практик [8]; Сидорчук О., Соловій М., Гуга Я. – підсумовано, що удосконалення публічного управління надання медичних послуг у воєнних умовах є критично важливим завданням, від успішного вирішення якого залежить не лише ефективність функціонування системи охорони здоров'я, але і життя та здоров'я мільйонів громадян [10]; Стовбан М. – сформовано функціонально-організаційний механізм державного управління системи взаємодії ЗОЗ у межах госпітального округу [11]; Шевчук Р. – виокремлено і охарактеризовано основні причини низької

якості та ефективності надання медичних послуг громадянам [12]. Віддаючи належне напрацюванням провідних науковців, слід більше уваги зосередити на аналізі специфіки продовження медичної реформи та її впливі на стані ЗОЗ.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану ЗОЗ як результату реалізації публічної політики щодо продовження медичної реформи.

Матеріали та методи дослідження. Вихідною базою є дисертаційні дослідження й фахові публікації провідних науковців, які досліджували особливості реалізації публічної політики щодо медичної реформи та її впливу на розвиток ЗОЗ. Використано такі наукові методи: *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень і формування висновків; *статистичних порівнянь* – дослідження стану ЗОЗ.

Виклад основного матеріалу. Передусім зазначимо, що повномасштабне військове вторгнення РФ лише «пригальмували» медичну реформу в Україні, а уповноважені органи публічного управління (передусім, НСЗУ) продовжують послідовно спонукати ЗОЗ (зокрема у межах Харківської області) покращувати власний стан. Попри усі наявні складнощі, КНП ХОР «Обласний центр медичної статистики, здорового способу життя та інформаційно-аналітичної діяльності» у співпраці з Головним управлінням статистики у Харківській області, Департаментом охорони здоров'я Харківської військової адміністрації та іншими уповноваженими органами публічної влади докладають чимало зусиль для збору, обробки і аналізу інформації, що є підґрунтям для прийняття зважених публічно-управлінських рішень, спрямованих на збалансований розвиток ЗОЗ і покращання результатів реалізації публічної політики щодо продовження медичної реформи на регіональному рівні.

Проведені узагальнення основних показників стану ЗОЗ Харківської області [9] дозволили виявити таке:

1) упродовж 2001–2024 рр.:

– порівняно найбільша чисельність лікарів припадає на наступні спеціальності: терапевти (9,3 %), сімейні лікарі (7,9 %), акушери-гінекологи (6,4 %), анестезіологи (5,8 %), соціальні гігієністи та організатори сфери охорони здоров'я, педіатри (5,1 %), стоматологи (5,0 %), хірурги (4,9 %), невропатологи (4,3 %), ортопеди-травматологи (3,3 %);

– 63,4 % лікарів мають певну категорію (з них 62,8 % – вищої, і 17,6 % – першої), що свідчить про доволі високу їх кваліфікацію як важливу передумову забезпечення надання населенню медичних послуг належної якості;

– чисельність лікарів загалом скоротилася на 60,7 %, тоді як по м. Харків – 76,4%, а по районах області – 73,8 %, що свідчить як про зниження потреби у лікарях, так і про втрату кадрового потенціалу ЗОЗ;

– скорочення рівня забезпеченості лікарями на 42,0 % підвищує вимоги до них як за рівнем кваліфікації, так і мірою завантаженості;

– основні зусилля менеджменту ЗОЗ й уповноважених органів публічної влади мають бути зосереджені на створенні дієвої системи стимулювання лікарів як до їх перепідготовки й підвищення кваліфікації, так і до залучення дефіцитних кваліфікованих фахівців до штату ЗОЗ у межах госпітальних округів (особливо в сільській місцевості);

– кількість ліжок скоротилась у півтора рази, зокрема в сільській місцевості – удвічі;

2) упродовж 2021–2024 рр.:

– з 74 до 69 скоротилась мережа ЗОЗ, зокрема за рахунок «оптимізації» мережі ЗОЗ: обласної дитячої лікарні (1), міської лікарні (2), центральної районної лікарні (1), амбулаторно-поліклінічні ЗОЗ (2);

– на 8,7 % та 10,1 %, відповідно, скоротилась штатна чисельність лікарів і молодих спеціалістів з медичною освітою, відповідно, що обумовлено об'єднанням декількох споріднених ЗОЗ в один, скорочення/ліквідація неспроможних відділень; коефіцієнт сумісництва серед лікарів не перевищує 11,1 %; дефіцит кадрів лікарів і молодих спеціалістів з медичною освітою зріс з 16,3 до 22,4 % та з 12,4 % до 25,3 %, відповідно; до традиційних причин недостатньої укомплектованості ЗОЗ лікарями, додалися «помітні» масштаби їх внутрішньої/зовнішньої міграції; порівняно краща ситуація має місце серед ЗОЗ м. Харків, а найгірша – серед ЗОЗ, які підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України (далі – МОЗ) і тих, які розташовані в територіальних громадах (далі – ТГ), що є прифронтовими; на окупованих територіях і на лінії активних бойових дій приміщення ЗОЗ істотною мірою пошкоджено або знищено, що унеможливорює їх діяльність і деактуалізує питання їхнього укомплектування лікарями;

3) упродовж 2023–2024 рр.:

– кількість атестованих лікарів скоротилась на 19,7 %, що, окрім іншого, обумовлено відсутністю можливості проходити цю процедуру на час дії правового режиму воєнного стану;

– частка осіб пенсійного віку лікарів і медичних працівників зросла з 24,4 % до 28,6 % та з 13,4 % до 14,3 %, відповідно, тоді як молодих спеціалістів скоротилась з 1,8 % до 1,7 % та з 44,6 % до 40,3 %, відповідно, що наочно свідчить про подальше погіршення вікової структури персоналу ЗОЗ; ці негативні тенденції відображають складнощі з фізичним станом носіїв здебільшого застарілих знань і навичок не лише нині, а і у осяжному майбутньому;

– порівняно найбільша кількість ліжок припадає на наступні відділення: терапевтичні (12,4 %), хірургічні (9,2 %), неврологічні (9,0 %), психіатричні (7,9 %), травматологічні (5,5 %); порівняно найнижчий рівень забезпечення лікарень ліжками в Чугуївському районі;

– порівняно найбільша тривалість перебування на ліжку припадає на наступні відділення: хоспіс (54,9 днів), анестезіології та інтенсивної терапії (49,7),

туберкульозні (43,8), ортопедичні (31,6), психіатричні (32,2), радіологічні та рентгенологічні (26,5), торакальної хірургії (19,7), відновлювального лікування (17,8), опікові (17,3), гематологічні (15,4),

– летальність зросла з 2,19 до 2,21 на 100 пролікованих випадків; найгірша ситуація має у наступних відділеннях: анестезії та інтенсивної терапії (73,9), хостпіс (47,9), невідкладної (екстреної) допомоги (33,1);

– число відвідувань в амбулаторно-поліклінічних ЗОЗ збільшилося на 1,4 %; цей показник порівняно найнижчий у Куп'янському районі;

– кількість досліджень зросла: рентгенологічних – на 12,2 %, лабораторних – на 16,7 %, ендоскопічних – 35,2 %, ультразвукових – 7,6 %; означене наочно відображає як покращання технічного забезпечення ЗОЗ, так і підвищення технологічності надання медичних послуг, що зрештою позитивно впливає на їх якість.

Висновки. Повномасштабне військове вторгнення РФ «пригальмували» медичну реформу в Україні, а уповноважені органи публічного управління (передусім, НСЗУ) продовжують послідовно спонукати ЗОЗ (зокрема у межах Харківської області) покращувати власний стан. Стан ЗОЗ і результати реалізації публічної політики щодо продовження медичної реформи залежать не лише від професійності менеджменту конкретного ЗОЗ, а і від його приналежності до території з певним статусом (окуповані, деокуповані, лінії активних бойових дій, прифронтові, «тилові»). Проведені узагальнення основних показників стану ЗОЗ Харківської області дозволили виявити таке:

Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення публічної політики щодо проведення медичної реформи.

Література:

1. Бобак А.І. Реформування державної політики охорони здоров'я в контексті цифровізації на сучасному етапі соціально-економічних і суспільно-гуманітарних трансформацій. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. (Серія: Публічне управління та адміністрування)*. 2025. № 2. С. 1–6. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.2/01>

2. Бурик З. Реформа системи охорони здоров'я в сучасних умовах. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2025. Вип. 11. С. 27–46. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-27-46>

3. Венгер І.В. Механізми публічного управління розвитком закладів охорони здоров'я: дис. ... PhD: 281. Житомир, 2025. 241 с.

4. Веренич О. Наукові передумови аналізу системного розвитку закладів охорони здоров'я. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 1. С. 351–368. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1\(9\)-351-368](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1(9)-351-368)

5. Долгих М.В. Теоретичні засади реформування механізмів публічного управління системою охорони здоров'я: дис. ... PhD: 281. Київ, 2021. 255 с.

6. Мазик В.О. Модернізація публічної політики в сфері охорони здоров'я: дис. ... PhD: 051. Тернопіль, 2023. 271 с.

7. Мельниченко О.А., Лобойко К.М., Старусева В.В. Концептуальні засади стратегії подальшого розвитку обласної клінічної лікарні. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 5. С. 96–108. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-5-96-108>

8. Орлова Н.С., Сіденко Ю.Л., Бищенко Г.М. Реалізація організаційного механізму державного управління у закладах охорони здоров'я України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 10. С. 176–187. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10\(28\)-176-187](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-176-187)

9. Основні показники здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я Харківської області за 2023–2024 рр. Харків, 2025. 476 с.

10. Сидорчук О.Г., Соловій М.Б., Гуга Я.А. Удосконалення публічного управління надання медичних послуг в закладах охорони здоров'я. *Національні інтереси України*. 2024. № 4. С. 574–582. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4\(4\)-574-582](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4(4)-574-582)

11. Стовбан М.П. Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я: дис. ... д.держ.упр., 25.00.02. Львів, 2024. 476 с.

12. Шевчук Р.В. Аналіз проблем реформування системи охорони здоров'я в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. (Серія: Публічне управління та адміністрування)*. 2022. № 6. С. 178–183. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/28>

References:

1. Bobak A.I. (2025). Reformuvannia derzhavnoi polityky ohorony zdorovia v konteksti tsyvrovizatsii na suchasnomu etapi sotsialno-ekonomichnykh i suspilno-humanitarnykh transformatsii [Reforming state healthcare policy in the context of digitalization at the current stage of socio-economic and social-humanitarian transformations]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. (Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia) [Scientific Notes of V.I. Vernadsky Taurida National University (Series: Public administration)]*. № 2. S. 1–6. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.2/01> [In Ukrainian]

2. Buryk Z. (2025). Reforma systemy ohorony zdorovia v suchasnykh umovakh [Healthcare system reform in modern conditions]. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia [Public administration: concepts, paradigm, development, improvement]*. Vyp. 11. S. 27–46. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-27-46> [In Ukrainian]

3. Venger I.V. (2025). Mekhanizmy publichnoho upravlinnia rozvytkom zakladiv ohorony zdorovia [Mechanisms of public management of the development of healthcare institutions]: *Extended abstract of PhD thesis*. Zhytomyr. [In Ukrainian]

4. Verenych O. (2025). Naukovi peredumovy analizu systemnoho rozvytku zakladiv ohorony zdorovia [Scientific prerequisites for the analysis of the systemic development of health care institutions]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy [Society and national interests]*. № 1. S. 351–368. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1\(9\)-351-368](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1(9)-351-368) [In Ukrainian]

5. Dolgih M.V. (2021). Teoretychni zasady mekhanizmiv publichnoho upravlinnia systemoiu ohorony zdorovia [Theoretical foundations of reforming public health management mechanisms]: *Extended abstract of PhD thesis*. Ternopil. [In Ukrainian]

6. Matsyk V.O. (2023). Modernizatsiia publichnoi polityky v sferi ohorony zdorovia [Modernization of public policy in the field of health care]: *Extended abstract of PhD thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]

7. Melnychenko O., Loboiko K., Staruseva V. (2024). Kontseptualni zasady strarehii podalshoho rozvytku oblasnoi klinichnoi likarni [Conceptual framework for the strategy of further development of the regional clinical hospital]. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. № 5. S. 96–108. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-5-96-108> [In Ukrainian]
8. Orlova N., Sidenko Yu., Byshenko G. (2024). Realizatsia orhanizatsiinoho mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia u zakladakh ohorony zdorovia [Implementation of the organizational mechanism of government administration in health care institutions of Ukraine]. *Aktualni pytannia u suchasni nautsi [Current issues in modern science]*. № 10. S. 176–187. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10\(28\)-176-187](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-176-187) [In Ukrainian]
9. Osnovni pokaznyky zdorovia naselennia ta diialnosti zakladiv ohorony zdorovia Kharkivskoi oblasti za 2023–2024 rr. [Key indicators of public health and healthcare facility performance in the Kharkiv region for 2023–2024]. (2025). Kharkiv, 476 s. [In Ukrainian]
10. Sydorchuk O., Soloviy M., Huha Ya. (2024). Udoskonalennia publichnoho upravlinnia nadannia medychnykh posluh v zakladakh ohorony zdorovia [Improvement of the public management of the provision of medical services in health care institutions]. *Natsionalni interesy Ukrainy [National interests of Ukraine]*. № 4. S. 574–582. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4\(4\)-574-582](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4(4)-574-582) [In Ukrainian]
11. Stovban M.P. (2024). Vdoskonalennia mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia hospitalnym okruhom cherez efektyvnu systemu vzaємodii zakladiv ohorony zdorovia [Improvement of the mechanism of public administration of the hospital district through an effective system of interaction of health care institutions]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Lviv. [In Ukrainian]
12. Shevchuk R.V. (2022). Analiz problem reformuvannia systemy ohorony zdorovia v Ukraini [Analysis of reform problems health care systems in Ukraine]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. (Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia) [Scientific Notes of V.I. Vernadsky Taurida National University (Series: Public administration)]*. № 6. S. 178–183. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/28> [In Ukrainian]